

Komentář místopředsedy ČKA Ing. arch. Jiřího Mergera ke konferenci **Úspory energie v historicky cenných budovách (19. – 20. 4. 2010)**

Společnost si uvědomuje, že je věcí veřejného zájmu snižování spotřeby energií. V loňském roce vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí dotační program *Zelená úsporám*, určený podpoře novostaveb a rekonstrukcí rodinných a bytových domů za účelem snižování energetické náročnosti těchto staveb. Prováděním a administrací tohoto programu byl pověřen Státní fond životního prostředí ČR.

Již v době vyhlášení tohoto prospěšného programu se však objevily námitky, že program ve formě v jaké byl vyhlášen, není zcela kompatibilní se stavebními zásahy na kulturních památkách a historických domech a při uplatňování jeho zásad by mohlo dojít k nenapravitelným ztrátám na historické hodnotě těchto objektů.

Česká komora architektů spolu s Národním památkovým ústavem a Státním fondem životního prostředí proto vydaly společně *Prohlášení k problematice podpory opatření směřujících k energetickým úsporám historických staveb*, které na tyto problémy upozornilo. Mimo jiné se zde praví:

„Shodujeme se v názoru, že snižování energetické náročnosti staveb a zájem na ochraně architektonického dědictví lze alespoň v některých případech skloubit. To však vyžaduje, aby pro specifickou oblast architektonického dědictví byly podmínky „ušity na míru“. Neměly by být podporovány úpravy, které jsou ze své podstaty konfliktní a podpořena by naopak měla být ta opatření, kterými lze dosáhnout energetických úspor bez ohrožení kulturních hodnot. V oblasti architektonického dědictví je potřeba počítat i s malými kroky, individuálními návrhy a hlavně s opravami dochovaných historických konstrukcí a prvků, mezi jinými i okenních rámu“. Následně byly upraveny i podmínky programu *Zelená úsporám*.

Ministerstvo životního prostředí ČR společně se Státním fondem životního prostředí pověřilo společnost TOP EXPO CZ organizací konference s názvem *Úspory energie v historicky cenných budovách*. Konference se konala 19. 4. 2010 v prostorách Martinického paláce v Praze na Hradčanském náměstí a druhý den se konal workshop s prohlídkou vybraných objektů demonstrujících příklady související se zadáním.

Česká komora architektů poskytla konferenci záštitu a ředitelka kanceláře ČKA Ing. Čuříková pracovala v přípravném výboru..

Program konference byl velmi nabitý a byl rozdělen do tří samostatných bloků:-

- **Prezentace úspor energie v historických budovách, zkušenosti ze zahraničí**, moderovala Ing. Irena Plocková – náměstkyně GIS SFŽP
- **Prezentace úspor energie v historicky cenných budovách ČR**, moderovala Ing. Arch. Tamara Goryczková – generální ředitelka NPÚ-
- **Firemní prezentace metod technologií a materiálů pro dosažení energetických úspor v historicky cenných budovách**, moderoval prof. Ing. Karel Kabele, CSc, vedoucí katedry TZB ČVUT.

Počet přednášek byl opravdu značný, na velmi dobré odborné úrovni a po každé přednášce následovala zasvěcená diskuse.

Není možné v tomto textu všechny příspěvky citovat, program se protáhl až do večerních hodin. Byly zde prezentovány příklady dobrých realizací, nových technologií pro úspory energie ve způsobech vytápění objektů a také moderní materiály a technologie a postupy zateplování historických objektů na vnitřních stranách obvodových stěn staveb (například tenké vakuované izolační desky nebo izolační desky založené na principu kapilárně aktivní tepelné ochrany) atd.

Jediným sporným příspěvkem byl příklad rekonstrukce historické fary ze 17. století, která měla být přestavěna na penzion v německém Mahringu. Při rekonstrukci byl použit velmi originální způsob vytápění za použití fotovoltaických prvků v kombinaci se zemním tepelným čerpadlem. Po stránce energetických úspor a vytápění domu se systém osvědčil, ale jak v diskusi poukázal Ing. arch. Solář (NPÚ) stavebními úpravami a celkovým řešením značně negativně ovlivnil historickou hodnotu domu a tím pádem ani nepatřil na program této konference.

Mimo jiné zde v diskusi zaznělo, že by se ochranná opatření neměla týkat pouze památkově chráněných objektů, ale i dalších historicky cenných staveb, které nejsou prohlášeny kulturní památkou. Domnívám se, že všichni účastníci konference byli velmi spokojeni s průběhem, s úrovní i významem, což vyjádřili v závěrečném prohlášení.

20. 4. 2010, navázal na program konference workshop, na jehož programu byly, kromě prohlídek historických zahrad – Na Valech, Furstenberské a Ledeburské, návštěvy Valdštejnského paláce, Lichtenštejnského pláce na Malostranském náměstí (HAMU) a Kolowratského paláce. Tyto exkurze byly zaměřeny převážně na řešení úspor energie v technologickém řešení uvedených objektů.

Ve Valdštejnském paláci zaujalo centrální dispečinkové pracoviště, ze kterého lze dálkově sledovat, ovlivňovat a řídit všechna energetická zařízení areálu ve všech jednotlivých prostorách (vytápění, vzduchotechnika, osvětlení atd.).

Lichtenštejnský palác je vytápěn elektrickými přímotopy, které byly navrženy v době rekonstrukce paláce, kdy jiné řešení nebylo možné. Správa budovy však neuvažuje o změně systému, jelikož se domnívá, že náklady na pořízení progresivnějšího řešení by zatížily budovu ekonomicky více než náklady na vytápění současné.

Nový a vysoce moderní způsob vytápění a klimatizace je vybudován v kotelně a strojovně vzduchotechniky na střeše a v suterénu administrativní budovy Stavovského divadla, které jistí chod tří objektů: Stavovského divadla, Kolowratského paláce i administrativní budovy. Správa Národního divadla má s dodavatelem technologie uzavřenu dlouhodobou smlouvu, která mu zajišťuje úspory v nákladech na spotřebu energie. V případě překročení nákladů hradí tyto náklady dodavatel technologie firma ENESA, a.s.. Na všech navštívených objektech probíhala během prohlídek mezi účastníky workshopu, dodavateli technologií a provozovateli objektů odborná výměna názorů a zkušeností.

Konferenci i workshop považují opravdu za velmi úspěšné a užitečné a tímto chci poděkovat jejich pořadatelům. Ocenění zaslouží i organizátor společnost TOP EXPO CZ. Program byl po odborné stránce výborný. Martinický palác, jako místo konání, skvěle korespondoval se zvoleným tématem a konečně je nutno ocenit i společenskou úroveň konference.

Svoji spokojenost vyjádřili účastníci konference v závěrečném prohlášení, kde vyjádřili přání, aby se tato konference konala pravidelně.

Jiří Merger, Česká komora architektů